

Nieuw elan voor zijinstromer

Kwaliteit nieuwe leraren hoog, aanmelding stelt teleur: tijd voor 'zijinstromerbeurs'

Linda Huijsmans
Amsterdam

Vijftienduizend nieuwe leraren zou het opleveren, dacht de Tweede Kamer toen ze in 2000 de interim-wet Zijinstroom aannam. Die wet maakte het voor mensen zonder onderwijsbevoegdheid mogelijk om met een extra opleiding en wat begeleiding voor de klas te gaan staan. Aanvankelijk waren er behoorlijk wat enthousiaste mensen te vinden die de stap wilden wagen. In 2002 en 2003 haalden ruim 1100 mensen hun onderwijsbevoegdheid. Daarna liep het snel terug, van 600 in 2004, tot niet meer dan enkele tientallen halverwege 2007. De beoogde 15.000 werd bij lange na niet gehaald.

Missie mislukt, we gaan iets anders proberen, zou de conclusie kunnen zijn. Maar het Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt (SBO) in Den Haag, dat zich bezighoudt met de arbeidsmarkt in het onderwijs, publiceerde deze week een onderzoek waaruit blijkt dat zijinstromers het heel goed doen in het onderwijs. Van iedereen die de opleiding afrondt blijft 90% daarna tot volle tevredenheid voor de klas staan.

Waarom zijn er dan zo weinig zijinstromers? Het lerarentekort is groot en, volgens voorzitter Rinnooy Kan van de Commissie Leraren, die vorig jaar advies uitbracht aan de minister over het bestrijden van het lerarentekort, zijn er de komende jaren zeker 47.000 nieuwe leerkrachten nodig.

Creative middelen om mensen te werven zijn hard nodig. In plaats van het fenomeen zijinstromers bij het oud vuil te zetten, moet er juist extra aandacht besteed worden aan deze groep aanstaande leerkrachten, vindt Freddy Weima, directeur van het SBO.

Dat de groei er nog niet in zit, wijt hij aan onwennigheid. 'Zowel scholen als de nieuwe leerkrachten zelf moesten erg aan elkaar wennen.' Vooral in het begin, toen

Zijinstromer Peter Dubbelhuis (38): 'Leerlingen vallen tot nu toe erg mee.'

Foto: Ruben Schippers

er nogal wat publiciteit rondom hen was, leek het of zittende leerkrachten niet op deze nieuwe collega's zaten te wachten. Er was verzet tegen het idee dat hun vak in twee jaar in deeltijd wel even te leren was en zeker ook tegen het feit dat zijinstromers op een hoger salarisniveau binnenkwamen dan andere startende leerkrachten. Daarnaast bleken de nieuwelingen in het begin veel begeleiding nodig te hebben en dat kostte tijd die er niet altijd was. Omgekeerd viel de combinatie van werken en studeren veel zijinstromers zwaarder dan ze hadden gedacht.

'Deze opstartfase met bijbehorende moeilijkheden hebben we achter de rug', zegt Weima. 'De tijden zijn bovendien veranderd. Rond 2002 zakte de conjunctuur in Nederland in, waardoor meer mensen voor de lerarenopleiding kozen dan verwacht. Daardoor viel het lerarentekort in met name het primair onderwijs uiteindelijk wel mee en nam de vraag naar zijinstromers af. Nu is dat heel anders. Met name het voortgezet onderwijs krijgt te maken met een structureel lerarentekort en zeker wat betreft de bètavakken is het nu al lastig om docenten te vinden.'

Freddy Weima heeft goede hoop dat door de toenemende tekorten, de zijinstromers welwillender benaderd worden. Die verantwoordelijkheid ligt niet bij de

scholen alleen, vindt hij. Daarom pleit Weima in de aanbevelingen bij het rapport voor een aantal aanvullende maatregelen. Zo wil hij, analoog aan de succesvolle 'lerarenbeurs' waarmee bevoegde docenten een tegemoetkoming kunnen krijgen voor een aanvullende opleiding, een 'zijinstromerbeurs' invoeren. Behalve de onkos-

ten van de docent-in-opleiding, kan de school daaruit ook de begeleidingskosten betalen. Verder valt er nog veel te winnen in het aanvangstraject, betoogt Weima. 'Het is belangrijk dat zowel school als zijinstromer een goed beeld heeft van wat hen te wachten staat. Dat kan ook door een goed introductieprogramma op te zetten, of

de zijinstromer niet meteen fulltime in te zetten.'

Uit het onderzoek blijkt dat scholen hun ervaringen met zijinstromers achteraf gezien vrijwel allemaal positief beoordelen. Al te opdringerig wil Weima niet zijn: 'We moeten de scholen niets door de strot duwen. Positieve ervaringen spreken een duidelijker taal.'

Terug naar de klas

'Orde houden valt me heel erg mee'

Linda Huijsmans
Almere

'Ik wilde fulltime aan de slag, anders verdien je wel heel weinig', zegt Peter Dubbelhuis (38). Hij werkt sinds twee weken als docent scheikunde aan het Helen Parkhurst, een daltonschool in Almere. Daar geeft hij les aan de bovenbouw van havo en vwo.

De promovendus in de scheikunde heeft jarenlang gewerkt als onderzoeker in het AMC, waar hij veel onderzoek deed in de biochemische hoek. 'Ik begon mijn eigen vak steeds meer te missen', geeft hij als een van zijn motivaties om zich na zijn promotie te oriënteren op een ander beroep. 'Scheikunde is een van de mooiste vakken die er

zijn en ik wil leerlingen ergraag enthousiast voor maken. Met de kennis van de scheikunde kun je heel veel dingen verklaren die je dagelijks om je heen ziet. Bovendien is het niet alleen theoretisch, je doet als docent veel praktische dingen als proefjes met je leerlingen. De interesse voor de bètavakken is in Nederland niet hoog en dat vind ik jammer.'

Toen hij eenmaal had besloten dat hij het onderwijs in wilde, viel zijn oog regelmatig op advertenties waarin specifiek om zijinstromers werd gevraagd. 'Ik hoorde van collega-instromers dat het niet gemakkelijk was om op die manier binnen te komen. De eisen die aan je vooropleiding werden gesteld waren heel specifiek.' Dub-

belhuis besloot zelf een aantal scholen te bellen. 'Ik heb een paar keer meegelopen in een klas en toen ik zeker wist dat het me wat leek, ben ik serieus op zoek gegaan.' De start van zijn opleiding heeft hij uitgesteld tot februari: 'Ik ben nu zo druk met lessen voorbereiden en wennen aan hoe een school werkt, dat er weinig studietijd over zou blijven.'

Hij heeft het getroffen, vindt hij. 'Ik word begeleid door een ervaren scheikundedocent en de leerlingen vallen tot nu toe erg mee. Ik had verwacht dat ik ze veel tot de orde zou moeten roepen, maar tot nu toe luisteren ze prima.' Zijn leeftijd is daarbij een voordeel denkt hij: 'Je hebt als vanzelf meer overwicht.'

Zijinstromers Tijdelijk fenomeen?

- Interim-wet Zijinstroom is door de Tweede Kamer in 2000 opgesteld om tekort leraren op te vullen
- Vanaf 2003 daalt aantal deelnemers sterk
- Onderzoek wijst uit dat eenmaal geplaatste zijinstromers goed voldoen en in toekomst nodig blijven
- Daarom pleit Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt (SBO) voor extra aandacht werving zijinstromers

